

Józef Piłsudski w filatelistyce polskiej

W grudniu ub. roku minęła 100 rocznica urodzin Marszałka Polskiego. Wiele stowarzyszeń filatelistycznych na emigracji wykorzystowało ten moment do zorganizowania specjalnych wystaw związanych z Jego imieniem. Poczta Polska wydała kilka znaczków z portretem Józefa Piłsudskiego jeszcze przed majem 1935 r., specjalne datowniki używano jednak prawie wyłącznie po Jego śmierci.

Oto krótki przegląd filatelistyki związanej z imieniem Marszałka. Rozpoczyna się od poczty legionowej 1914 roku. Jak wiadomo, 6 sierpnia oddziały strzeleckie przekroczyły granice Królestwa Kongresowego. Filatelistyczne dokumenty tego okresu to pieczęcie pocztowe „Strzeleckiej Komendy Etapowej”; w tym czasie nie istniała jeszcze nazwa Legionów. Dopiero 16 sierpnia 1914 r. następuje zjednoczenie wszystkich formacji wojskowych pod nazwą Legionów ze zwierzchnią władzą Naczelnego Komitetu Narodowego czyli N.K.N., który wydaje dwa znaczki 5 i 10 halerczy z motywem Orła Białego. Poczta Legionów obsługiwana jest przez austriackie, względnie węgierskie poczty polowe, lecz na przesyłkach swoich przybija pieczęcie legionowe po polsku. Z tego czasu znane są również różne nieoficjalne nalepki dolepiane do listów jak np. „Komisji Skarbu”, „Na wdowy i sieroty po legionistach”, ogółem 9 różnych.

Odzyskanie niepodległości i organizacja poczty w ramach państwowości polskiej w 1918 r. nie dały okazji do upamiętnienia osoby Marszałka jeszcze przez szereg lat. Dopiero w 1927 r. ukazują się 2 znaczki wartości 20 gr. i 25 gr. z portretem Józefa Piłsudskiego. Jeden z tych znaczków za 25 gr. otrzymuje nadruk „Port Gdańsk” dla obsługi polskiego urzędu w Gdańsku (ilustr.). Ciekawe i dziś dość drogie wydanie to bloczek z okazji Wystawy Filatelistycznej w Warszawie 1928 r. W bloczku były znaczki 50 gr. z Piłsudskim i 1 zł. z Mościckim. Te

same znaczki wydano również w innym kolorze w normalnych arkuszach. 20-lecie wymarszu Legionów upamiętniono dwoma znaczkami 25 gr. i 30 gr., jeden z tych znaczków po śmierci Marszałka został zaopatrzonej w nadruk „Kopiec Marszałka Piłsudskiego”.

Jak wspominałem Poczta Polska nie stosowała specjalnych datowników związanych z imieniem Marszałka za Jego życia. Dopiero po śmierci wraz z serią żałobną z 5-ciu wartości widzimy szereg

stempli zawierających w większości myśli Marszałka. Oto niektóre napisy na datownikach. „Są ludzie i są prace ludzkie tak silne i tak potrzebne, że śmierć przewyciężają i obcują między nami”. Inny datownik „Zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska, być zwyciężonym i nie ulec to prawdziwe zwycięstwo”. Datowniki z myślami Marszałka wchodziły do obiegu zaraz po pogrzebie i były w użyciu do końca września 1935 r. W latach następnych wprowadzono do obiegu w rocznicę śmierci.

Znaczki z portretem Marszał-

ka ukazały się również w 1937 r. w 4-znaczkowym bloku z okazji wizyty króla Karola Rumuńskiego, w serii historycznej 1938 roku w ramach bloczku 20-lecia Niepodległości i wreszcie przed wybuchem wojny jeden z najpiękniejszych na 25-lecie Wymarszu Kadrowej znaczek i bloczek (ilustr.). Siedzibę Marszałka - Belweder upamiętniono w serii tzw. budowli w 1939 r. (ilustr.).

Datowniki i znaczki związane z Józefem Piłsudskim były kiedyś dość popularne, dziś na emigracji już niewiele jest osób lub instytucji mogących przedstawić taki zbiór mający wielką wartość historyczną.

Przegląd nowości

POLSKA. W W 150-letnią rocznicę Tadeusza Kościuszki wydano w październiku serię o wartości 60 gr. i 2.50 zł. Dawnio planowana seria malarstwa europejskiego w zbiorach polskich ukazała się w listopadzie w nast. wartościach: 20 gr., 40 gr., 60 gr., 2 zł., 2.50 zł., 3.40 zł., 4.50 zł. i 6.60 zł. Znaczki drukowano w małych arkusikach po 5 sztuk plus 1 przywieszka. W grudniu wydano 60 gr. znaczek z okazji 100-letniej rocznicy urodzin W. Reymonta oraz inny znaczek za 60 gr. z okazji 150 rocznicy istnienia Ossolineum. W styczniu ukazuje się seria Olimpiady Zimowej, wartości 40 gr., 60 gr., 90 gr., 1.35 zł., 1.55 zł. 2 zł., 7 zł. i 7.90 zł.

KANADA. — Kanadyjski plan wydawniczy w bież. roku przewiduje 8 pozycji. Pierwszy znaczek z serii ptaków ukaże się 15 lutego, meteorologia kanadyjska zostanie upamiętniona znaczkiem w dniu 13 marca.

NARODY ZJEDNOCZONE. — W dniu 18 stycznia ukazują się 2 znaczki poświęcone działalności Sekretariatu Organizacji. Wartości nominalne 6 i 13 c. Z początkiem roku opłata za zwykłe listy w USA została podwyższona do 6c. Również ONZ podwzża opłaty i wydaje nowy znaczek tej wartości. Miał się ukazać 18 stycznia lecz z po-

wodu opóźnień druku przesunięto termin wydania.

WATYKAN. — W październiku ukazały się 2 serie poświęcone Kongresowi Świeckich Katolików oraz 50-lecia cudu w Fatimie. W listopadzie ukazała się doroczna seria na Boże Narodzenie.

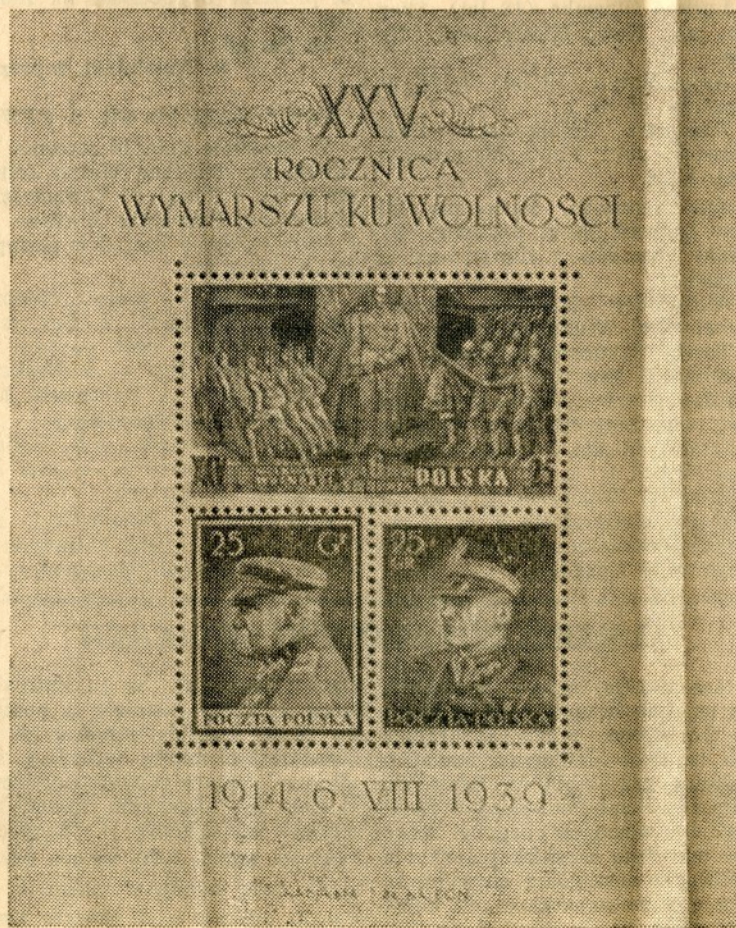
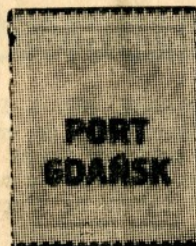
FILATELISTYKA W PRZEKROJU

Jesteśmy więc w Nowym Roku. Naszym czytelnikom życzymy wiele przyjemności przy znaczkach, pomyślności i spełnienia marzeń filatelistycznych względem korzystnego nabycia tych serii o których ciągle myślimy.

Czy dewaluacja funta da nam szansę tańszego zakupu znaczków bloku sterlingowego? Jeżeli idzie o nowości to z pewnością będziemy kupować taniej tak jak każdy produkt nabywany w Anglii. Starsze wydania zapewne pozostaną na dotychczasowym poziomie. Naturalnie ceny między krajami bloku sterlingowego i dolarowego muszą być wyrównane, ale oznacza to, że obywatel brytyjski będzie za nie płacił więcej.

Nowość w filatelistyce to nalepki na listy polecane wydane we Wsch. Niemczech. Składają się z 2ch części, każda z numerem. Kupuje się w automacie za 50 fen. i jedną część nalepia się samemu na list, wręczając urzędnikowi, drugi odcinek zatrzymuje się jako pokwitowanie. Katalog Michla przyznał im już status znaczków i możliwe, że inne kraje skorzystają w przyszłości z podobnego ułatwienia.

Na zakończenie krótka informacja z komunistycznych Chin. Przywódcy rewolucji kulturalnej uznali, że filatelistyka jest „kapitalistycznym balastem” i nawet swoje własne liczne znaczki ocenili jako szkodzące socjalizmowi. Jaki powód? Buzia Mao-Tse-tunga na znaczkach zostaje zabrudzona przez urzędników stemplujących koperty. Wstrzymano wydawanie jedyne go pisma filatelistycznego i zamknięto biura agencji filatelistycznej.

178

"Głos Polaki" Toronto 25.1.68

178